

Microsoft 3465 Finland Oy
Keilalahdentie 2–4
02150 Espoo

Vihdin datakeskus, Vihti

Perusteltu päätelmä

Perusteltu päätelmä on yhteysviranomaisen hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista tekemä perusteltu johtopäätös, joka on tehty arviointiselostuksen, siitä annettujen mielipiteiden ja lausuntojen, sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun pohjalta ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain nojalla (jäljempänä YVA-laki).

1. HANKETIEDOT

Hankkeen nimi ja hankkeesta vastaava

Vihdin datakeskus. Hankkeesta vastaava on Microsoft 3465 Finland Oy, jossa yhteyshenkilönä on Inna Harju.

Yhteysviranomainen

Hankkeen yhteysviranomaisena on toiminut Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Hankkeesta vastaavan kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehtoista

Microsoft 3465 Finland Oy:llä (jatkossa Microsoft) on suunnitteilla datakeskushanke Vihdin Etelä-Nummellan teollisuusalueelle. Hanke on yksi Microsoftin datakeskusalueen konseptiin kuuluvasta kolmesta erillisestä ja itsenäisesti toimivasta datakeskuksesta. Kaksi muuta datakeskusta sijoittuvat suunnitelmien mukaan Espooseen ja Kirkkonummelle.

Hankealue on kooltaan noin 60 ha ja sijoittuu Vihtiin noin 2,5 km Nummellan taajamasta etelään, seututien 110 (Vanha Turuntie) ja valtatie 1 (Turunväylä) väliselle alueelle. Liikenne alueelle tulee kulkemaan seututien 110 ja Hankasalontien kautta alueen eteläpuolelle rakennettavalle pääsisäänkäynnille.

Hankealue sijoittuu voimassa olevassa Etelä-Nummelan työpaikka-alueen asemakaavassa teolliseen toimintaan ja yhdyskuntatekniseen huoltoon varatulle alueelle.

Lähimmät asuinrakennukset ovat noin 100–350 m päässä ja lähimmät päiväkodit sekä koulut noin 1,5–2 km päässä hankealueesta. Kolme Natura 2000 -verkostoon kuuluvaa aluetta sijaitsee noin 5 km etäisyydellä hankealueesta ja noin 2 km säteellä sijaitsee kuusi luonnonsuojelualuetta. Hankealueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee maakunnallisesti arvokas lähteikkö. Hankealuetta halkoo 400 kV voimajohto.

Alueella tullaan louhimaan merkittäviä määriä kiviainesta, jotta hanke on mahdollista toteuttaa. Alustavien suunnitelmien mukaan maa-ainesten kokonaislouhinta- ja kaivumäärä on noin 1 520 000 m³, josta kiviaineksen osuus on noin 1 200 000 m³. Vuotuinen louhintamäärä olisi noin 350 000 m³ louhittavan pinta-alan ollessa 22 ha. Murskattavaa louhetta ja kaivettuja maa-aineksia pyritään hyödyntämään alueella. Arvion mukaan alueelta pois kuljetettavan kaivetun tai louhitun maa- ja kiviaineksen määrä on noin 945 000 m³. Hankealueella on aiemmin ollut kiviainesten otto- ja murskaustoimintaa sekä puhtaiden ylijäämämaiden kierrätystoimintaa, jonka ympäristölupa on voimassa vuoteen 2026 saakka. Toiminta on kuitenkin päättynyt.

Hankealueella tehdään myös maa-ainestäyttöä. Täyttöaineksen määrä on yhteensä noin 733 000 m³, josta tuotavan kiviaineksen osuus on noin 156 000 m³. Vuosittainen täyttömäärä on noin 200 000 m³.

Poikkeustilanteita varten datakeskukselle tulee varavoimageneraattorit, joiden yhteenlaskettu kokonaissähköteho on noin 265 MW ja polttoaineteho noin 660 MW. Varavoimageneraattoreiden polttoaineena käytetään kevyttä polttoöljyä, jota varastoidaan alueella kerralla enintään (VE 1) noin 2 400 m³.

Hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkastellaan kahta toteutusvaihtoehtoa VE 1 ja VE 2 sekä ns. nollavaihtoehtoa eli VE 0.

VE 0: Hanketta ei toteuteta.

VE 1: Hankealueelle rakennetaan ja otetaan käyttöön neljä (4) datakeskusrakennusta, joista jokaisella on omat varavoimageneraattorit polttoainesäiliöineen. Lisäksi hankealueelle rakennetaan tarvittavat tukitoiminnot.

VE 2: Hankealueelle rakennetaan ja otetaan käyttöön neljä (4) datakeskusrakennusta. Vain yksi datakeskusrakennus varustetaan varavoimageneraattoreilla polttoainesäiliöineen. Lisäksi hankealueelle rakennetaan tarvittavat tukitoiminnot.

Vaihtoehto VE 2 ei sisällynyt hankkeen YVA-ohjelmaan, vaan on otettu mukaan tarkasteluun sen jälkeen. Vaihtoehto on otettu tarkasteluun, koska

hankkeen mahdollinen varavoimatarve voi olla vähäisempi kuin vaihtoehdossa VE 1. Varavoiman lopullinen tarve täsmentyy hankkeen myöhemmissä vaiheissa.

Sähköliityntää varten tullaan rakentamaan oma sähköasema, ja yhteys rakennetaan nykyisen 400 kV ilmajohdon rinnalle 2 x 110 kV ilmajohtoyhteytenä. Tämän lisäksi tehdään varayhteys sekä työmaa-aikainen yhteys.

Datakeskuksen rakennustyöt on suunniteltu aloitettavan vuonna 2024, ja niiden odotetaan valmistuvan vuonna 2031, jolloin kaikki alueelle suunnitellut datakeskusrakennukset ovat käytössä.

2. ASIAN VIREILLETULO

Hankkeesta vastaava Microsoft 3465 Finland Oy on saattanut hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (jäljempänä arviointimenettely) vireille toimittamalla ympäristövaikutusten arviointiohjelman (jäljempänä arviointiohjelma) yhteysviranomaiselle 24.5.2023. Arviointiohjelma oli nähtävillä 31.5.–29.6.2023 ja yhteysviranomaisen antoi siitä lausuntonsa 1.9.2023.

Hankkeesta vastaava toimitti 1.2.2024 yhteysviranomaiselle ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (jäljempänä arviointiselostus) sen käsittelyä ja perustellun päätelmän antamista varten.

Hankkeen arviointimenettelyn tarve määräytyy ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017, jäljempänä YVA-laki) liitteen 1 kohtien 7a ja 2b perusteella. Kyseiset YVA-lain liitteen 1 kohdat ovat:

7a) kattila- tai voimalaitokset, joiden suurin polttoaineteho on vähintään 300 megawattia.

2b) kiven, soran tai hiekan otto, kun otettava ainesmäärä on vähintään 200 000 kiintokuutiometriä vuodessa.

3. ARVIOINTISELOSTUKSESTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Yhteysviranomaisen tiedotti arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä olosta sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella 7.2.–5.4.2024. Kuulutus ja arviointiselostus liitteineen julkaistiin ELY-keskuksen verkkosivuilla www.ely-keskus.fi/kuulutukset/uusimaa ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/MicrosoftVihdinDatakeskusYVA. Ilmoitus kuulutuksesta on lähetetty Vihdin ja Siuntion kunnille sekä Lohjan kaupungille julkaistavaksi niiden verkkosivuilla. Lisäksi arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä olosta sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen

esittämiseen on tiedotettu Västra Nyland -lehdessä 6.2.2024 sekä Vihdin Uutisissa, Länsi-Uusimaassa ja Hufvudstadsbladetissa 7.2.2024 julkaistuilla lehti-ilmoituksilla.

Arviointiselostukseen on voinut tutustua kuulemisaikana paperimuodossa seuraavissa paikoissa:

- Vihdin kunta, kunnantalo, Asemantie 30, Nummela
- Siuntion kunta, kunnantalo, Puistopolku 1, Siuntio
- Lohjan kaupunki, Karstuntie 4, Lohja
- Pasilan virastokeskus, Yhteisaula, Opastinsilta 12 A, 2. krs., Helsinki

Arviointiselostuksesta järjestettiin yleisötilaisuus 13.3.2024 klo 18 Vihdissä Etelä-Nummelan koulukeskuksessa. Tilaisuuteen oli mahdollista osallistua myös etäyhteydellä. Yhteysviranomaisen ja hankkeesta vastaavan edustajien lisäksi yleisötilaisuudessa oli läsnä noin 35 henkilöä ja mukana etäyhteydellä noin 15 henkilöä.

4. ARVIOINTISELOSTUKSESTA ANNETUT LAUSUNNOT JA MIELIPITEET

Yhteysviranomaisen pyysi lausunnot arviointiselostuksesta hankkeen vaikutusalueen kunnilta ja muilta viranomaisilta, joita asia todennäköisesti koskee. Arviointiselostuksesta toimitettiin yhteysviranomaiselle yhdeksän lausuntoa ja kolme mielipidettä.

Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys kuulemispalautteen keskeisestä sisällöstä. Lausunnot ja mielipiteet löytyvät kokonaisuudessaan osoitteesta www.ymparisto.fi/MicrosoftVihdinDatakeskusYVA. Verkkosivuilla julkaistuista lausunnoista ja mielipiteistä on poistettu henkilötiedoiksi katsotut tiedot.

Yhteenveto lausunnoista

Lausuntojen mukaan selostus katsottiin pääosin riittäväksi ja vaikutusten arviointi asiantuntevasti toteutetuksi. Selostuksen katsottiin antavan tarvittavat tiedot lupaharkintaan. Arviointiselostuksessa esitettyjen haitallisten vaikutusten lieventämistoimenpiteiden toteuttamista korostettiin. Rakentamisen aikaisista vaikutuksista lausunnoissa nousi esille erityisesti vesienhallinta, melu- ja pölyhaittojen ehkäiseminen sekä talousvesikaivojen laatu.

Hankkeen rakentamisen ajaksi esitetyt vesienhallintatoimenpiteet todettiin kattaviksi ja esitetty pintavesiseuranta riittäväksi. Rakentamisen aloitusvaihetta pidettiin kriittisenä vesistövaikutusten kannalta. Tuotiin esille, että jo selostuksessa olisi ollut hyvä olla tietoa rakentamisen

aikaisten toimintojen sijoittelusta. Epäselvyyttä jäi siitä, rakennetaanko toteutettaville ympärysojille, johon myös hankealueen ulkopuoliset hulevedet ohjataan, omat viivytysaltaat vai käytetäänkö niihin rakennusalueen viivytysaltaita. Jos käytetään rakennusalueen viivytysaltaita, niin pohdittiin, oliko tämä huomioitu altaiden mitoituksessa. Toiminnan aikana tulee myös huolehtia siitä, että betoninhuuhtelualueelta tulevien hulevesien pH-arvo pysyy kohtuullisena. Aktiiviseen pH-mittaukseen tulee varautua seurannassa.

Meluhaittojen ehkäisyn tarkempi suunnittelu katsottiin välttämättömäksi hankkeen edetessä, ja edellytettiin luvituksessa riittävien ohje- ja raja-arvojen asettamista sekä meluvaikutusten seurantaa mittauksin. Yksityiskohtaisen pölynhallintasuunnitelman laadintaa edellytettiin.

Talousvesikaivojen vedenlaadun seurantaa edellytettiin, mikäli esim. pohjavesiseurannan perusteella voidaan epäillä, että rakentamisesta tai toiminnasta voi olla vaikutusta talousvesikaivoihin.

Todettiin, että liikenneväylien vakaus ja turvallisuus tulee varmistaa kaikissa tilanteissa. Tiealueiden välittömässä läheisyydessä tehtävät louhinnat, täytöt ja muut toimenpiteet on suunniteltava ja toteutettava siten, että tien vakaudelle, rakenteille, kunnolle ja kunnossapidolle ei aiheudu riskejä. Korostettiin asianmukaisten suunnitelmien ja ohjeiden laatimista seuraavassa suunnitteluvaiheessa, sekä niiden hyväksyttämistä väyläviranomaisella. Muistutettiin, että maanteiden kuivatusjärjestelmä on tarkoitettu vain liikenneväylien kuivatukseseen eikä sivuojiin voi lähtökohtaisesti johtaa kuivatusvesiä.

Lausunnoissa pidettiin valitettavana, että hankkeen myönteisiä vaikutuksia Uudenmaan ilmastotavoitteiden saavuttamiseen heikentää ainakin toistaiseksi se, ettei hankkeen hukkalämpöä pystytä täysimääräisesti hyödyntämään.

Maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön osalta vaikutusten ja niiden merkittävyyden arviointi katsottiin hyvin toteutetuksi. Myös arkeologisen kulttuuriperinnön osalta selvitykset ovat olleet riittävät.

Lausunnoissa korostettiin hankkeen rakentamisen aikana aktiivista ja oikea-aikaista tiedottamista lähialueen asukkaille. Selostus edellytettiin toimittamaan myös ruotsiksi.

Yhteenveto mielipiteistä

Mielipiteissä kannatettiin vaihtoehtoa 0. Kritisoitiin hankkeen sijoittumista luontoalueelle, ja todettiin hankkeen aiheuttavan ympäristötuhoa ja valtavan hiilijalanjäljen. Pidettiin haitallisena, että hanketta varten pitää louhia paljon kalliota, ja parempana sijaintipaikkana Rostin yritysalueella pidettiin peltoja ja tasaisia alueita. Epäiltiin, ettei hankkeesta ole tehty

todellisuudessa kunnollista haitallisten vaikutusten arviointia. Tuotiin esille myös epäily, onko hankkeen taustalla vain eräiden toimijoiden tarve saada kivilouhetta mm. betoniteollisuudelle myytäväksi. Hanketta pidettiin viherpesuna ja todettiin, että datakeskuksen pystyisi helposti sijoittamaan vanhoihin toimistoihin tai teollisuushalleihin.

Mielipiteissä epäiltiin, miten kolmen datakeskuksen sijoituspaikat sopivat EU:n ennallistamisasetukseen, ja miten kunnat aikovat kompensoida hiilivarastojen menetykset. Epäiltiin myös tehtyjen luontoselvitysten riittävyttä.

ELY-keskuksen vastuuta hanketta koskevassa päätöksenteossa peräänkuulutettiin viitaten mm. hankkeen mahdollisesti tarvitsemiin poikkeamispäätöksiin.

Mielipiteissä tuotiin esille huoli maantien 110 turvattuudesta hankealueen kohdalla. Todettiin tien olevan jo nyt vaarallinen ilman valaistusta, kevyen liikenteen väyliä sekä kunnollisia pientareita. Mielipiteen mukaan tien nopeusrajoitus on todettu selostuksessa väärin. Ehdotettiin tien nopeusrajoituksen laskua nopeudesta 80 km/h nopeuteen 60 km/h datakeskuksen rakentamisen ajaksi tai ainakin niin pitkäksi aikaa, kunnes suunnitellut kevyen liikenteen väylät ovat valmistuneet.

5. ARVIOINTISELOSTUKSEN RIITTÄVYYS JA LAATU SEKÄ LAATIJOIDEN PÄTEVYYS

Yhteysviranomainen on tarkastanut arviointiselostuksen riittävyyden ja laadun, ja toteaa tältä osin seuraavaa:

Vihdin datakeskuksen ympäristövaikutusten arviointiselostus täyttää YVA-lain (252/2017) 19 §:n ja YVA-asetuksen (277/2017) 4 §:n sisältövaatimukset ja se on käsitelty YVA-lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Hankkeesta vastaavalla on ollut käytettävissään riittävä asiantuntemus ympäristövaikutusten arvioinnin ja sen sisältämien erillisselvitysten toteuttamiseen.

Arviointiselostus on kattava ja yksityiskohtainen, ja se sisältää riittävät tiedot hankkeen eri vaihtoehtojen aiheuttamista ympäristövaikutuksista. Arvioinnin tueksi on laadittu riittävät selvitykset. Selostus on laajuutensa ja yksityiskohtaisuutensa vuoksi kuitenkin osin vaikeaselkoinen ja arvioinnin johtopäätöksiä ei ole esitetty selkeästi. Selostuksessa on myös toisteisuutta ja suomen kielelle epätyypillisten, todennäköisesti tekstin kääntämisestä johtuvien, termien käyttöä. Yhteysviranomainen toteaa, että YVA-lain tavoitteena on muun muassa parantaa kaikkien oikeutta ympäristöä koskevan tiedon saantiin ja osallistumiseen. Lähtökohta on, että arviointiselostuksessa hankkeen merkittävät vaikutukset ja niihin johtanut arvioinnin toteuttaminen kuvataan selkeästi ja myös kansalaisille ymmärrettävästi. Nämä periaatteet eivät kaikilta osin täytyneet Vihdin

datakeskuksen arviointiselostuksessa. Esitettävän aineiston ja vaikutusarvioinnin selkeyteen sekä Suomessa vakiintuneiden standardien ja ohjeistuksien käyttämiseen on kiinnitettävä huomiota hankkeen lupamenettelyissä.

Arviointiselostuksen hankekuvauksessa oli virheellisesti todettu, että hankesuunnitelman mukaan yksittäisten varavoimageneraattoreiden kapasiteetti on enintään 15 MWel. Oikea yksittäisten generaattoreiden sähköteho/-kapasiteetti on enintään noin 3,3 MWel. YVA-selostuksen arvioinneissa ja laskelmissa on kuitenkin käytetty oikeaa sähkötehon lukuarvoa.

6. YHTEYSVIRANOMAISEN PERUSTELTU PÄÄTELMÄ

Arviointiselostuksen, kuulemispalautteen ja oman tarkastelunsa perusteella yhteysviranomainen esittää perusteltuna päätelmänään Vihdin datakeskushankkeen merkittävistä vaikutuksista seuraavaa:

Hankekuvaus ja arvioitavat vaihtoehdot

Yhteysviranomainen edellytti arviointiohjelmasta antamassaan lausunnossa selkeyttämään hankealueen vaikutusalueen rajausta sekä vaikutusalueen kuntia. Selostuksessa rajaukset on tuotu selkeämmin esille. Arviot vaikutusalueiden laajuudesta olisi kuitenkin havainnollisuuden vuoksi ollut syytä esittää kartalla. Tarkennusta pyydettiin myös voimajohtojen, maakaapeliin ja sähköaseman sekä tieyhteyksien huomioimisesta arviointiselostuksessa. Yhteysviranomainen katsoo, että kyseiset asiat on sisällytetty selostukseen riittävällä tarkkuudella.

Yhteysviranomainen suhtautui kriittisesti siihen, ettei ohjelmavaiheessa tuotu esiin mahdollisia vaihtoehtoisia sijoituspaikkoja ja sitä, että toteutusvaihtoehtoja oli vain yksi. Selostuksessa sijaintivalintaa on perusteltu. Selostukseen oli otettu mukaan vaihtoehto VE 2, jossa varavoimaa esitetään rakennettavaksi ainoastaan yhteen neljästä datakeskusrakennuksesta. Yhteysviranomainen pitää hyvänä, että tarkasteluun on otettu uusi vaihtoehto. Hankkeen toteutusvaihtoehtojen vaikutusten on katsottu olevan pitkälti samansuuruiset, ja vaikutusten erot tulevat esiin pääosin hetkellisissä ilmapäästöissä ja polttoaineen varastoinnissa.

Hankkeen vaikutuksia on arvioitu vaikutuslajeittain siten, että arvioinnissa on eroteltu rakentamisvaihe, toimintavaihe ja toiminnan päättämisen vaihe. Useamman vaikutuslajin kohdalla itse vaikutusten merkittävyys on arvioitu alakohdittain näiden vaiheiden alla, eli vaikutusten merkittävyyttä on arvioitu yhden vaikutuslajin alla monesta eri näkökulmasta. Tämän arviointitavan etuna on, että pystytään helposti näkemään hyvinkin tarkalla tasolla, minkälainen vaikutus eri vaikutuskohteisiin muodostuu.

Vaikutusten kokonaiskuva jää kuitenkin epäselväksi. Arvioinnissa olisi tullut tuoda selkeämmin esille, mikä on hankkeesta vastaavan arvio kunkin vaikutuslajin merkittävyydestä sekä kokonaisuudessaan että eri vaiheissa (rakentamisvaihe, toimintavaihe, toiminnan päättymisen jälkeen).

Selostuksessa on arvioitu hankevaihtoehtojen toteutuskelpoisuutta. Yhteysviranomaisen yhtyy selostuksen johtopäätökseen, että hankevaihtoehdot ovat toteuttamiskelpoisia.

Yhteysviranomaisen edellytti arviointiohjelmasta antamassaan lausunnossa esittämään arviointiselostuksessa perustellun arvion hukkalämmön talteenotosta ja sen mahdollisuuksista. Arviointiselostuksen mukaan hukkalämmön hyödyntämistä ei ole tulossa hankkeen ensimmäisessä vaiheessa, mutta hankkeesta vastaava ja Vihdin kunta pyrkivät löytämään sopivaa ratkaisua lämmön hyödyntämiselle hankkeen muissa vaiheissa. Ratkaisu riippuu kaukolämpöverkon rakentamisen mahdollisuuksista ja aikataulusta. Yhteysviranomaisen katsoo, että hukkalämmön talteenoton mahdollisuuksia on tarkasteltu arviointiselostuksessa riittävästi. Yhteysviranomaisen pitää edelleen tärkeänä selvittää hukkalämmön hyödyntämisen mahdollisuuksia.

Hankkeen edellyttämät luvat

Arviointiselostuksessa todetaan, että mikäli kiviainesten louhinta ja maa-ainesten otto katsotaan rakentamisen yhteydessä tapahtuvaksi toiminnaksi, nämä toiminnot eivät edellytä ympäristö- tai maa-aineslupia. Kallion louhinta voidaan tällöin toteuttaa ympäristönsuojelulain mukaisella ilmoituksella melua ja tärinää aiheuttavasta tilapäisestä toiminnasta. Yhteysviranomaisen toteaa, että näin voidaan toimia, mikäli louhinnasta ei aiheudu YSL 28 § 3 momentissa tarkoitettua eräistä naapuruussuhteista annetun lain (26/1920) 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta räsitystä.

Arviointiselostuksessa on mainittu ympäristönsuojelulain mukainen lupakohta taulukko 2, kohta 7d, jonka lienee tarkoitus olla kohta 7e: Kiinteä murskaamo tai kalkkikiven jauhatus tai sellainen tietylle alueelle sijoitettava siirrettävä murskaamo tai kalkkikiven jauhatus, jonka toiminta-aika on yhteensä vähintään 50 päivää. Yhteysviranomaisen huomautti asiasta jo arviointiohjelmasta antamassaan lausunnossa.

Hankkeen merkittävät ympäristövaikutukset

Microsoft 3465 Finland Oy:n Vihdin datakeskushankkeessa ilmasto-vaikutukset ovat yhteysviranomaisen arvion mukaan todennäköisesti merkittäviä. Hankkeen muita ympäristövaikutuksia ei voida asiassa saatujen selvitysten perusteella ja esitetyt haittojen lieventämistoimenpiteet huomioon ottaen pitää todennäköisesti merkittävänä.

Ilmastovaikutukset

Hankkeen ilmastovaikutukset on arvioitu pääosin vähäisiksi, kohtalaisiksi tai erittäin suuriksi kielteisiksi, riippuen tarkasteltavasta ilmastovaikutusten arvioinnin osa-alueesta. Varavoimageneraattoreiden polttoaineen käytön vaikutukset ja datakeskuksen toiminnassa käytettävän uusiutuvan sähkön vaikutukset on arvioitu erittäin suuriksi myönteisiksi, ja aurinkopaneelien hyödyntämisen vaikutukset kohtalaisiksi myönteisiksi.

Yhteysviranomaisen pitää valitettavana, että arvioinnista ei selviä hankkeesta vastaavan näkemys ilmastovaikutusten kokonaismerkittävyydestä. Yhteysviranomaisen katsoo hankkeen ilmastovaikutusten olevan merkittäviä. Hanke lisää kasvihuonekaasupäästöjen (khk-päästöjen) muodostumista eikä sillä ole ilmastohyötyjä. Hankkeen kokoluokka on erittäin suuri ja arvioinnin mukaan se tulee tarvitsemaan yli 2 terawattituntia sähköä vuodessa. Suomen sähköntuotanto oli 69 terawattituntia vuonna 2022 (Tilastokeskus), joten datakeskus käyttäisi lähes kolme prosenttia Suomen sähköstä nykyisellä tuotannolla. Yhteysviranomaisen katsoo, että hanke todennäköisesti hidastaa hiilineutraaliuden saavuttamista. Hanke ei myöskään ole hankkeesta vastaavan oman ilmastotavoitteen mukainen, vaikka arviointiselostuksessa todetaan, että ilmastovaikutusten ehkäisemiseen vaikuttaa yrityksen tavoite olla hiilinegatiivinen vuoteen 2030 mennessä. Ilmastovaikutusten kannalta on kielteistä, että hanke ei tuota ilmastohyötyjä, vaan lisää rakentamisen ja liikenteen khk-päästöjä, polttoon perustuvaa energiantuotantoa ja kuluttaa sähköä, jolle olisi myös huomattavasti kestävämpiä käyttötapoja. Myös arviointiselostuksessa todetaan, että hanke ei ole Suomen eikä hankkeesta vastaavan hiilineutraaliustavoitteen mukainen.

Jotta hanke voisi olla linjassa ilmastotavoitteiden kanssa, on välttämätöntä ottaa käyttöön tehokkaita haittojen lieventämiskeinoja. Arviointiselostuksessa esitetyt uusiutuvan dieselin ja hiilidioksidivapaan sähkön käyttöön siirtyminen viimeistään vuonna 2030 ovat tehokkaita toimia, mutta eivät yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan riittäviä. Myös selostuksen lieventämistoimenpiderekisterissä (liite A1) todetaan, että useat tehokkaat lieventämistoimenpiteet ovat välttämättömiä. Ilmastovaikutusten lieventämisen kannalta on hyvä, että varavoimaa hyödynnetään vain mahdollisissa häiriötilanteissa. Arviointiin on sisällytetty lieventämiskeinoja, joiden vaikutus on erittäin vähäinen, eikä näiden vähäisten vaikutusten kokoluokkaa ole tuotu selkeästi esiin. Esimerkiksi hukkalämmön hyödyntäminen datakeskusrakennusten lämmittämisessä on todennäköisesti merkitykseltään hyvin vähäinen lieventämiskeino. Vaikka datakeskuksella on suunniteltu valmius hukkalämmön hyötykäyttöön kaukolämmön tuotannossa, ei hukkalämmölle ole todellisuudessa tiedossa merkityksellisiä hyötykäyttömahdollisuuksia. Tämä merkittävä

ilmastovaikutuksiltaan hyödyllinen lieventämiskeino jätetään hankkeessa käyttämättä.

Hankkeen keskeiset ilmastovaikutukset on tunnistettu ja arvioitu. Arviointikehikot ja päästöjen ajallinen jakautuminen on esitetty hyvin. Selostuksessa todetaan, että arviointi on toteutettu noudattaen Iso-Britannian IEMA:n (Institute of Environmental Management and Assessment) oppaiden lähestymistapaa. Yhteysviranomaisen tarkastelun perusteella käytetty arviointikehikko ja merkittävyyden määrittely sopii hankkeeseen hyvin. Ilmastovaikutusten käsittelyssä on kuitenkin useita epäselviä ja osittain virheellisiä kohtia.

Ilmastovaikutusten arvioinnissa käytetään osin virheellisiä käsitteitä. Selostuksessa käytetään hiili-termiä tarkoittamaan kaikkia kasvihuonekaasuja, vaikka hiili on alkuaine, jolla on ilmakehässä tietty lämmittävä vaikutus. Yleisesti käytössä oleva ja arvioinnissakin osittain käytetty päästöyksikkö on hiilidioksidiekvivalentti. Toiseksi käsitettä materiaaleihin sitoutunut hiili ja sidottu hiili käytetään virheellisesti materiaalien khk-päästöistä tai hiilijalanjäljestä. Käsite antaa virheellisen kuvan siitä, että kyseessä olisivat ilmastohyödyt, vaikka kyseessä ovat päinvastoin haitalliset ilmastovaikutukset.

Ilmastovaikutusten arvioinnissa tulee tarkastella koko elinkaaren aikaisia merkittäviä ilmastovaikutuksia, ei vain suoria khk-päästöjä. Suomen ympäristökeskuksen (Syke) päästötietokannan dieselin hankinnan ja polton päästökerroin on 3.34 kg CO₂e /l. Ilmastovaikutusten arvioinnissa on käytetty tästä merkittävästi pienempää päästökerrointa 0.25 kgCO₂e/l, eikä tuoda esiin, mistä luku on peräisin. Ilmoitetulla 6 644 400 litran vuosikulutuksella ero on erittäin suuri. Varavoiman päästöt ovat Syken kansallisia kertoimia käyttäen 22 192 t CO₂ ekv. vuodessa. Muitakin vastaavia eroja voi olla.

Arvioinnissa on oletettu, että vuoden 2030 jälkeen käytetään uusiutuvia polttoaineita, ja että Suomen sähköntuotanto on hiilineutraalia vuodesta 2040 eteenpäin. Näihin oletuksiin sisältyvä epävarmuus olisi tullut huomioida arvioinnissa. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että mikäli varavoima on dieselkäyttöinen vielä vuoden 2030 jälkeen, ei siitä aiheutuvia todennäköisesti merkittäviä ilmastovaikutuksia ole tarkasteltu YVA-menettelyssä. Polttoon perustuvan sähköntuotannon ilmastovaikutukset ovat haitallisia. Vaikka bioenergian päästöt ovat fossiilisia polttoaineita pienemmät, ei kyseessä ole hiilineutraali sähköntuotanto. Yhteysviranomaisen toteaa, että uusien sähköntuotannon polttolaitosten perustaminen ei ole linjassa ilmastotavoitteiden kanssa.

Yhteysviranomaisen toteaa, että kuljetusten khk-päästöt ovat todennäköisesti merkittävästi arvioitua suuremmat. Arviointiselostuksen mukaan soveltuvin päästökerroin olettaa, että kuljetusmatka ei ylitä viittä

kilometriä. Yhteysviranomaisen katsoo väittämän olevan virheellinen. Väyläviraston Infrarakentamisen vähähiilisyden arviointimenetelmän (2023) mukaan kuljetusmatkojen pituus vaikuttaa olennaisesti hankkeen khk-päästöihin, joten niiden hankekohtainen arviointi on tärkeää. Arviointimenetelmän mukaisesti hankkeen ollessa merkittävästi massaylijäämäinen, hankkeesta on aina laadittava massojen hallintasuunnitelma ja käytettävä hankekohtaisia kuljetusmatkoja. Arviointimenetelmän vähimmäiskuljetusmatkat (hankekohtaisten puuttuessa) ovat jo sisäisten kuljetusten osalta viisi kilometriä. Näin olleen voidaan todeta, että hankkeen kuljetusten haitalliset ilmastovaikutukset on aliarvioitu. Kuljetusten päästöjä voidaan merkittävästi vähentää lyhentämällä kuljetusmatkoja, mikä edellyttää tarkkaa suunnitelmallisuutta.

Arviointiselostuksen mukaan hankkeen käytön ajan liikenteen khk-päästöjä ei arvioida, sillä toteutusvaihtoehdoilla ei ole eroa. Arvioinnin rajaukseen ei vaikuta se, onko pelkillä toteutusvaihtoehdoilla eroa. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että myös hankevaihtoehtojen todennäköisesti merkittävät vaikutukset verrattuna vaihtoehtoon VE 0 olisi tullut arvioida. Datakeskuksen liikenne tulee perustumaan yksityisautoiluun, mikä ei ole linjassa ilmastotavoitteiden kanssa.

Hankkeen ilmastoriskejä ja sopeutumisen tarpeita on käsitelty yleispiirteisesti. On arvioitu, että alue on altis ilmastoriskeille, etenkin tulville ja tulipaloille, mutta ehdotettujen lieventämistoimien avulla hanke lisää alueen ilmastokestävyyttä eikä ilmastomuutoksella arvioida olevan merkittävää vaikutusta hankkeeseen. Arviointikehikko on hyvä ja selkeä. Arvioinnista puuttuu kuitenkin hankkeen vaikutus paikallisiin sopeutumisen tarpeisiin. Sopeutumisen tarkastelussa ei ole mainintaa ilmastomuutoksen vaikutuksista hankkeen energiankäyttöön, jäähdytystarpeisiin tai lämpöenergian poistoon. Sopeutumisen tarkastelussa käytetyn RCP 8.5 skenaarion mukaisesti kesän keskilämpötilan odotetaan nousevan 4–5 °C. Lämpötilan nousulla on vaikutusta lämpöenergian poistoon, jolla voi puolestaan olla vaikutuksia ympäristöön toisin kuin on esitetty. Vaikka arviointiselostuksessa todetaan, että lämpöenergian poistolla ei ole vaikutuksia ympäristöön, tässä ei todennäköisesti ole huomioitu ilmastomuutoksen vaikutuksia. Koska lämpöenergiaa ei juurikaan hyödynnetä, voi hanke vaikuttaa merkittävästi sopeutumisen tarpeisiin. Hankkeen aiheuttama lämpösaarekeilmiö ja vaikutukset paikallisiin sopeutumisen tarpeisiin olisi tullut selvittää tarkemmin.

Muut vaikutukset

Vaikutukset kaavoitukseen ja maankäyttöön

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on otettu huomioon maakuntakaavan, yleiskaavojen ja viime kädessä asemakaavan laatimisen yhteydessä, missä alue on arvioitu soveltuvan hankkeen mukaiseen rakentamiseen. Selostuksessa on arvioitu hankkeen vaihtoehtojen vaikutuksia suhteessa valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin, mutta tavoitteiden sisältöä olisi tullut avata otsikkotasoa laajemmin.

Hankkeen arvioituihin vaihtoehtoihin ei sisälly liikennejärjestelmää tai kestävää liikkumista koskevia toimenpiteitä. Hankevaihtoehdoilla ei siten voida katsoa olevan eroa niiden tavoitteiden suhteen, jotka sisältyvät valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden otsikoiden toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen, tehokas liikennejärjestelmä tai uusiutumiskykyinen energiahuolto alle. Hankkeen toteuttaminen ei yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan edistä valtakunnallisten alueidenkäytön tavoitteita kestävästä liikkumisesta, tehokkaasta liikennejärjestelmästä tai uusiutumiskykyisestä energiahuollosta.

Arviointiselostuksen mukaan vaihtoehto VE 0 ei edistä valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita mm. uusiutumiskykyisen energiahuollon osalta eikä maakuntakaavan tavoitteita mm. ilmaston kannalta kestävään energiajärjestelmään siirtymisen, uusiutuvan energiantuotannon tai hukkalämmön hyödyntämisen osalta. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että datakeskushankkeen tavoitteena ei varsinaisesti ole energian tuotanto, vaikka sen tuottamalle hukkalämmölle on mahdollista löytää hyötykäyttöä. Myöskään hukkalämpöä ei varsinaisesti voi pitää kestäväenä energiantuotantotapana. Siten yhteysviranomaisen ei yhdy selostuksen johtopäätökseen siitä, että vaihtoehto VE 0 eroaisi muista vaihtoehdoista suhteessa valtakunnalliseen alueidenkäyttötavoitteeseen uusiutumiskykyisen energianhuollon osalta. Datakeskuksen ei voida katsoa olevan sen kaltainen valtakunnallisesti merkittävä hanke, että sen toteuttamatta jättämisellä voisi todeta olevan kielteisiä vaikutuksia valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden näkökulmasta. Tulee myös huomioida, että vaikka hanketta ei toteutettaisi, on alueelle mahdollista toteuttaa muuta asemakaavan mukaista teollista toimintaa.

Maakuntakaava

Arviointiselostuksen mukaan voimassa olevassa Helsingin seudun vaihemaakuntakaavassa hankealue sijoittuu pääasiassa tuotannon ja logistiikkatoimintojen kehittämisalueelle sekä yleisten suunnittelumääräysten alueelle. Vaihemaakuntakaavassa hankealueen läpi on merkitty kulkemaan voimalinja. Hankealueen pohjois- ja eteläpuolella vaihemaakuntakaavassa on varaukset nykyisille tiealueille ja koillispuolella on merkintä Kauhussuo-Kauhukallio suojelualueelle.

Arviointiselostuksessa maakuntakaavan merkintöjä on tulkittu jossain määrin puutteellisesti ja virheellisesti. Maakuntakaavaan yleiset

suunnittelumääräykset koskevat koko kaava-alueita. Maakuntakaavassa ei siten ole ns. valkoisia alueita, joita koskisivat erilliset suunnittelumääräykset. Maakuntakaavan yleispiirteisyys huomioiden hankealueen voidaan katsoa sijoittuvan kokonaisuudessaan tuotannon ja logistiikkatoimintojen kehittämialueelle, joka on Helsingin seudun vaihemaakuntakaavassa osoitettu harmaalla ympyrällä. Viivamerkinnällä on maakuntakaavassa osoitettu nykyinen 400 kV voimajohto, mihin liittyy MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Maakuntakaavassa ei myöskään ole esitetty varauksia tiealueille, vaan nykyiset maantiet ja kadut on esitetty viivamerkinnöillä (ei aluevarauksina). Lisäksi selostuksessa olisi ollut hyvä täsmentää, että Kauhussuo-Kauhukallion suojelualuetta koskee aluevarausmerkintä, johon myös liittyy MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Asemakaava

Hanke sijoittuu lainvoimaisen Etelä-Nummolan yritysalue I -asemakaavan teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueelle (T) sekä yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alueelle (EN). Arviointiselostuksessa hanke on arvioitu asemakaavan mukaiseksi, ja on todettu, että hanke ei edellytä muutoksia kaavoitukseen. Yhteysviranomaisen yhtyy tähän johtopäätökseen. Arviointiselostuksessa on hyvin tunnistettu asemakaavan merkitys hankkeen toteuttamisen kannalta.

Arviointiselostuksessa on viitattu osittain T- ja EN-alueiden asemakaavamääräyksiin. Kaavamääräykset olisi ollut syytä esittää kokonaisuudessaan siten kuin ne ovat asemakaavassa.

Etelä-Nummolan yritysalue I -asemakaava-alueella sivuaa kaksi vireillä olevaa asemakaavaa (N202 ja N204 Etelä-Nummolan yritysalue II) ja läheisyydessä lisäksi asemakaava Linnanmäen yritysalueen asemakaava (N205). Vaikutuksina kaavoitukseen olisi ollut hyvä kuvata myös mahdolliset vaikutukset vireillä olevien asemakaavojen laatimiseen.

Arviointiselostuksen mukaan vaihtoehto VE 0 ei toteuta asemakaavassa alueelle osoitettua maankäyttöä, millä on kielteinen vaikutus kaavoitukseen. Yhteysviranomaisen toteaa, että hankkeen toteutumatta jääminen ei edellytä muutoksia kaavoitukseen, vaan sen sijaan mahdollistaa muiden toimintojen sijoittumisen voimassa olevan asemakaavan mukaisesti. Näin ollen yhteysviranomaisen ei yhdy arviointiselostuksen johtopäätökseen siitä, että vaikutus olisi kielteinen.

Arviointiselostuksen mukaan hankkeen rakentamista varten toteutetaan erilliset työmaan sosiaali- ja varastointilat sekä 500 auton väliaikainen pysäköintialue, mutta ne eivät todennäköisesti tule sijoittumaan varsinaiselle hankealueelle. Alueiden sijoittuminen ei ole ollut YVA-vaiheessa selvillä, minkä vuoksi niitä ei ole pystytty huomioimaan vaikutusten arvioinnissa. Yhteysviranomaisen muistuttaa, että alueet tulee

toteuttaa voimassa olevan asemakaavan määräysten mukaisesti, ja varmistaa niiden toteuttamiseksi tarvittavat luvat.

Vaikutukset maa- ja kallioperään sekä pohjavesiin

Hankkeen rakentamisesta aiheutuu suoria vaikutuksia maa- ja kallioperään, kun hankealueelta poistetaan pintamaata ja louhitaan kalliota. Alueelta tullaan louhimaan merkittävä määrä kiviainesta. Arviointiselostuksessa on esitetty hankkeen eri toteutusvaiheiden louhinta- ja täyttömäärät sekä hankealueelta pois kuljetettävien maamassojen määrä.

Maa- ja kallioperävaikutukset sekä vaikutukset pohjavesiin on arvioitu hankkeen toteutusvaihtoehdoissa vähäisiksi kielteisiksi. Hankkeella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia pohjavesiin, eikä läheisiin talousvesikaivoihin.

Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeen vaikutukset maa- ja kallioperään sekä pohjavesiin on kuvattu ja arvioitu pääosin riittävästi. Pohjavesivaikutusten arviointia varten on laadittu riittävät selvitykset. Yhteysviranomainen kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että hankealueen maa- ja kallioperän herkkyuden luokittelu on esitetty arviointiselostuksessa ristiriitaisesti. Kappaleen 8.2 mukaan maa- ja kallioperän herkkyys arvioidaan nykytilassa suureksi, mutta kappaleessa 8.4 todetaan, ettei hankealueella ole merkittäviä geologisia arvoja ja hankealueen maaperän herkkyys on vähäinen. Taulukossa 8–7 maa- ja kallioperän herkkyys on todettu vähäiseksi. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan maa- ja kallioperään kohdistuvien vaikutusten merkittävyyden kannalta tällä ei kuitenkaan ole suurta merkitystä, ja yhtyy arvioinnin johtopäätökseen, että vaikutukset eivät todennäköisesti ole merkittäviä.

Arviointiselostuksessa viitataan virheellisiin talousveden laatuvaatimuksia koskeviin säädöksiin. Voimassa olevat säädökset ovat sosiaali- ja terveysministeriön asetus talousveden laadusta ja valvonnasta sekä rakennusten vesilaitteistojen riskienhallinnasta (1352/2015) sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetus pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (401/2001).

Pintavesivaikutukset

Hankkeen toiminnan ja rakentamisen aikaiset vesistövaikutukset kohdistuvat ojastoa pitkin Risupakanjokeen ja pieneltä osin Enäjärveen, joka on noin 3 km etäisyydellä hankealueesta. Hankealueen läheisin pintavesikohde on lähteikkö, jonka läheltä pintavedet nykyisin pääosin

laskevat muokattua purouomaa pitkin. Arviointiselostuksesta jää epäselväksi, johdetaanko hankealueen hulevesiä osin lähteikön kautta datakeskuksen rakentamisen aikana ja sen jälkeen.

Pintavesivaikutuksia on arvioitu olemassa olevaan ja YVA-menettelyssä kerättyyn vedenlaatutietoon perustuen sekä mallintamalla. Pintavesivaikutusten arviointi on yhteysviranomaisen arvion mukaan YVA-menettelyvaiheeseen riittävä. Arvioinnissa on tunnistettu hankkeen merkittävimmät vaikutusmekanismit, ja haitoille on esitetty toteuttamiskelpoisia lieventämistoimenpiteitä.

Esitetyt johtopäätökset pintavesivaikutusten merkittävydestä ovat kuitenkin osin ristiriitaisia. Toisaalta on katsottu, että ilman haittojen lieventämistoimia hankevaihtoehtojen vaikutukset ovat kohtalaisia, mutta yhteenvetona on todettu, että hankkeella voi olla pintavesiin merkittäviä vaikutuksia erityisesti virtauksen lisääntymisen ja öljyvahinkojen riskin vuoksi. Lieventämistoimien jälkeen vaikutukset lähimpiin vesistöihin on rakennusvaiheessa arvioitu vähäisiksi tai merkityksettömiksi, ja toimintavaiheessa vaikutuksia ei ole.

Arvioinnin tulokset ovat yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan oikeansuuntaiset. Rakentamisen aikaiset vaikutukset olisivat kuitenkin saattaneet nousta kohtalaisiksi, mikäli räjähdäaineista aiheutuvaa typpikuormitusta olisi painotettu arvioinnissa enemmän. Tehtyihin vesistövaikutusmallinnuksiin ei oltu sisällytetty lainkaan typpiyhdisteitä, vaikka kuormitus saattaa hankkeessa olla ajoittain melko suurta laajojen louhintojen vuoksi. Lisäksi käytetty malli todennäköisesti aliarvioi työmaavesien rakentamisen aikaisia kiintoainepitoisuuksia. Hankkeessa tulee pyrkiä estämään rakentamisen aikaisia vedenlaatuhaittoja hankealueelta vesistöihin lähteviin purkuojiin ja -puroihin. Työmaavesiä ei tule johtaa läheisen lähteikön kautta, koska sen vedenlaatuun on tällöin mahdollista aiheutua haitallisia muutoksia. Hankkeen rakentamisessa tulee soveltaa Pääkaupunkiseudun työmaavesiohjeessa (Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä, HSY, 2024) osoitettuja kiintoaineen, muiden haitta-aineiden ja ympäristömuuttujien raja-arvoja sekä toimintaohjeita.

Hankkeen lupavaiheessa on esitettävä kartalla toteutettavat hule- ja työmaavesien käsittelyrakenteet, joilla voidaan estää merkittävimmät pintavesien laatuun vaikuttavat mahdolliset haitat, mukaan lukien betonikäsittelystä aiheutuvat pH-tason muutokset. Vesienkäsittelyrakenteiden tulee olla valmiit ennen maanrakennustöiden aloittamista. Työmaa-alueen ja -vesien roskaantumista on estettävä riittävällä ohjeistuksella ja toimintatapojen suunnittelulla.

Arviointiselostuksessa on esitetty hankealueen rakentamisen purkuvesille kolme kertaa vuodessa tehtävää näytteenottoa. Yhteysviranomaisen

katsoo, että etenkin maanrakennustöiden alkuvaiheessa tarkkailua tulee tehdä tiheämmin, vähintään kerran kuussa. Lisäksi vedenlaadun aistinvaraista seurantaan tulee tehdä päivittäin käsittelyrakenteiden ja -toimenpiteiden toimivuuden varmistamiseksi, ja laadussa havaittuihin poikkeamiin tulee puuttua välittömästi.

Arviointiselostuksessa on esitetty ehdotus hankkeen rakentamisen aikaiseksi pintavesien seurantaohjelmaksi. Yhteysviranomaisen katsoo, että ohjelmaan esitettyjen ympäristömuuttujien lisäksi näytteistä on analysoitava ainakin happipitoisuus ja hapen kyllästysaste, lämpötila, sameus, raudan ja alumiinin pitoisuudet sekä veden virtaama. Lupavaiheessa valvontaviranomaiselle tulee esittää selostuksessa kuvattua tarkempi vesistövaikutusten seurantaohjelma.

Arviointiselostuksessa on todettu, että pintavesitarkkailun tuloksista raportoidaan vuosittain Vihdin ympäristönsuojeluviranomaiselle. Yhteysviranomaisen katsoo, että tuloksista tulee raportoida myös Siuntion ja Lohjan kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille.

Meluvaikutukset

Hankkeen aiheuttamaa melua on mallinnettu useista eri rakentamisen työvaiheista (14 vaihetta) sekä toiminnan eri vaiheista ja erikoistilanteista (6 tarkastelua). Selostuksen liitteenä olevien meluselvitysten perusteella mallinnuksessa käytetyt laitteiden melupäästötasot vastaavat yleisesti laskennoissa käytettyjä arvoja. Laskennoissa käytetyt laitteiden toiminta-ajat vastaavat odotettuja käyttömääriä. Vaikka hankkeen toteutuksen aikana laitteiden toiminta-ajat nousisivat arvioidusta, eivät vaikutukset melutasoon ole merkittäviä. Merkittävin ero mallinnuksen ja toteutuvan melutason välillä voi syntyä käytettävien laitteiden kunnosta, työmenetelmistä ja toteutetusta meluntorjunnasta. Meluselvitystä varten on tunnistettu laajasti myös herkäät kohteet kuten asuinrakennukset ja vapaa-ajanrakennukset, joihin rakentamisen tai toiminnan aikaisella melulla on vaikutusta. Niiden lisäksi on tunnistettu kohteita, jotka ovat melulle herkkiä, mutta sijaitsevat niin kaukana, ettei melulla odoteta olevan niihin vaikutusta.

Arviointiselostuksen ja sen liitteenä olevien meluselvitysten perusteella esitettyjen meluntorjuntatoimenpiteiden vaikutukset jäävät osittain epäselväksi. Meluselvityksissä meluntorjunnasta kerrotaan teknisesti, mutta hieman epämääräisesti. Samoin esitetyissä laskentavaihtoehdoissa, joissa meluntorjunta on huomioitu, on vaikea arvioida meluntorjuntatoimenpiteiden vaikutukset, koska vertailukohtaa ei esitetä.

Käytettyjä lähtötietoja, valittuja vaihtoehtoja ja toimintatapauksia voidaan pitää arvioinnissa riittävinä. Mallinnoista saaduilla tiedoilla voidaan arvioida sekä rakentamisen aiheuttamia vaikutuksia että toiminnan aikaisia vaikutuksia eri vaihtoehtojen välillä.

Rakentamisen aikainen melu

Rakentamisen aikaista melua on mallinnettu 14:sta eri tilanteesta. Arviointiselostuksen mukaan mallinnukset kuvaavat melun kannalta pahinta mahdollista tilannetta kussakin rakentamisvaiheessa. Lähtötiedot perustuvat alustavaan arvioon mahdollisesta työmaatoiminnasta ja melumallissa kunkin työmaatoiminnon laajuus on oletettu mahdollisimman suureksi. Selostuksen mukaan laskentatulokset edustaa siten kullekin vaiheelle suurinta mahdollista melutasoa, joka nykyisillä lähtötiedoilla on mahdollista osoittaa. Yhteysviranomaisen pitää tehtyä tarkastelua laajana ja riittävänä ottaen huomioon, että eri vaiheiden ajalliset kestot ovat osin hyvinkin lyhyitä.

Rakentamisen aikaisen meluhaitan merkittävyyden arvioinnissa arviointiselostuksessa vertailtavana melutasona on käytetty 65 dB keskiäänitasoa päivällä. Arviointiselostuksen mukaan tyypillisesti rakentamisesta aiheutuvan melun voidaan katsoa olevan hyväksyttävissä rajoissa, jos se pysyy kohtalaisella tasolla (< 65 dB eli korkeintaan 10 dB yleistä melun ohjearvoa suurempi). Yhteysviranomaisen ei pidä VNP 993/1992 ohjearvoa korkeamman melutason käyttöä vertailutasona suotavana. Koska rakentamista tehdään ainoastaan päiväaikaan, melun aiheuttamaa haittaa olisi tullut tarkastella verrattuna VNP 993/1992 ohjearvoon 55 dB LAeq 7–22. Vaihtoehtoisesti rakentamisen aiheuttaman melun haittojen arvioinnissa olisi voitu käyttää altistuvien kohteiden nykyistä melutasoa (kuten toiminnanaikaisessa tarkastelussa), jolloin merkittävyyden arvioinnissa olisi tullut paremmin esiin melutilanteen muutos.

Meluvaikutuksen merkittävyyden arvioinnissa on lisäksi huomioitu rakennustoiminnan lyhyt kesto yhtenä melun haittoja vähentävänä tekijänä. Yhteysviranomaisen katsoo, että rakentamisen kestoa ei voida pitää arvioinnissa lieventävänä seikkana, koska hankkeen rakentamisen meluisa vaihe kestää tämänhetkisen arvion mukaan jopa seitsemän vuotta. Rakentamisen keston huomioimista hankkeen meluvaikutusten lieventävänä seikkana olisi tullut perustella enemmän. Arviota rakentamisen aikaisen melun merkittävyydestä voidaan pitää ainakin osan altistuvista kohteista kohdalla liian matalana, vaikka esitetyt melumallinnukset esittävät kunkin rakennusvaiheen kannalta suurinta mahdollista melutasoa. Yhteysviranomaisen kuitenkin toteaa, että arviointiselostuksessa mainittu ympäristönsuojelulain 527/2014 118 § meluilmoitus ja siitä annettava päätös mahdollistavat rakentamisen, vaikka ohjearvot ylittyvät, mikäli melusta ei aiheudu kohtuutonta haittaa ja toiminnan aiheuttamaa melua torjutaan mahdollisuuksien mukaan.

Toiminnan aikainen melu

Toiminnan aikaista melua on mallinnettu normaalitilanteessa, sekä tilanteissa, jolloin käytetään varavoimalaitoksia tai sammutusvesipumppuja (koekäyttö). Toiminnan aikaisen vaikutuksen osalta merkittävyyden arviointi on tehty tarkastelemalla melutasojen muutosta vaihtoehdon VE 0 ja hankevaihtoehtojen (VE 1 tai VE 2) välillä. Suuruusluokan arvioinnissa on huomioitu myös valtioneuvoston päätöksen (993/1992) mukaiset ohjearvot. Arviointiselostuksen mukaan vaihtoehto VE 2 poikkeaa vaihtoehdosta VE 1 siinä, että vaihtoehdossa VE 2 varavoimageneraattoreita on vähemmän ja meluvaikutus on silloin pienempi. Tehtyä vaikutusarviointia voidaan pitää oikeana, koska siinä huomioidaan altistuvien kohteiden nykyinen melutaso ja niihin kohdistuvat toiminnan aikaisen melun vaikutukset.

Arviointiselostuksen mukaan toiminnan aikainen meluhaitta jää molemmissa vaihtoehdoissa merkityksettömiksi tai vähäisiksi. Annettua arvioita voidaan pitää oikeansuuntaisena.

Hankkeen jatkokäsittelyssä on tärkeää, että erityisesti rakentamisen aikaisia meluhaittoja ehkäistään tarkemmalla suunnittelulla. Rakentamisen aikaiselle melulle tulee lupavaiheessa asettaa riittävät ohjearvot sekä tarvittaessa edellyttää meluseurantaa mittauksin.

Pölyvaikutukset

Arviointiselostuksessa on tarkasteltu kattavasti hankkeen rakentamisesta aiheutuvaa pölyämistä ja siitä aiheutuvaa haittaa. Myös datakeskuksen toiminnasta, erityisesti varavoimageneraattoreiden käytöstä, aiheutuvia päästöjä ja pitoisuuksia on arvioitu kattavasti.

Rakentamisvaiheen pölyhaittojen riskien arviointi on toteutettu Institute of Air Quality Management (IAQM) julkaisemien ohjeistusten perusteella, riippuen tarkasteltavasta toiminnasta (rakentaminen, maanrakennustyöt, liikenne, louhinta ja murskaus). Käytetyt menetelmät on kuvattu arviointiselostuksessa sekä selostuksen liitteissä riittävällä tarkkuudella. Pölyhaittojen lisäksi arviointiselostuksessa on käsitelty hajuhaittojen arvioinnin tarvetta. Arvioinnissa on myös huomioitu Suomessa noudatettavat vaatimukset ja erityisohjeet, kuten ns. Muraus-asetus (800/2010).

Varavoimageneraattoreiden käytöstä aiheutuvien päästöjen pitoisuuksia on arvioitu AERMOD-leviämismallinnuksen avulla. Käytettyä menetelmää voidaan pitää riittävänä. Laskennassa käytetyt lähtötiedot (mm. päästö, sää, maasto) ja mallinnetut skenaariot ovat arvioinnin kannalta riittäviä.

Tehtyjä ilmanlaatuselvityksiä voidaan pitää kattavina ja riittävinä. Selvitysten perusteella voidaan arvioida niin rakentamisesta aiheutuvia kuin varsinaisen toiminnan aikaisia ilmanlaatuvaikutuksia asukkaisiin ja

muuhun ympäristöön. Lisäksi tarkastelujen perusteella on mahdollista arvioida eroja eri vaihtoehtojen välillä.

Arviointiselostuksessa esitetään laajasti haitallisten vaikutusten lieventämistoimenpiteitä. Vaikka pölyämisen osalta arvioitu haitta on vähäinen, eivätkä lieventämistoimenpiteet olisi välttämättömiä, aiotaan arviointiselostuksen mukaan kuitenkin toteuttaa haittojen estämis- ja lieventämistoimenpiteitä huomioiden hankealueella tarvittavien töiden laajuus sekä mahdollinen pölyvaikutus. Yhteysviranomaisen pitää tätä suotavana ja tarpeellisena.

Rakentamisen aikaiset pölyvaikutukset eivät eroa merkittävästi vaihtoehtojen VE 1 ja VE 2 välillä. Arviointiselostuksessa rakentamiseen ja liikenteeseen liittyvien toimintojen pölypäästöt on luokiteltu merkittävydeltään suuriksi. Sen sijaan rakennusvaiheen toimintojen pölyvaikutusten riski on sekä pölyn liikaavien että ihmisten terveyteen kohdistuvien vaikutusten osalta määritetty vähäiseksi, minkä vuoksi rakentamisen aikaiset vaikutukset on luokiteltu vähäisiksi.

Arviointiselostuksen mukaan toimintavaiheen osalta hankevaihtoehtojen toiminnanaikaiset päästöt ovat vaihtoehdossa VE 1 huomattavasti suuremmat kuin vaihtoehdossa VE 2. Arvioinnin perusteella vaihtoehdosta VE 1 ei aiheudu merkittäviä vaikutuksia ympäristölle. Koska vaihtoehdossa VE 2 päästöt ovat pienempiä, myöskään sillä ei ole merkittäviä toiminnanaikaisia vaikutuksia ilmanlaatuun. Yhteysviranomaisen pitää tehtyä arviota luotettavana. Yhteysviranomaisen korostaa lieventämiskeinojen tärkeyttä haitallisten vaikutusten minimoimiseksi. Rakentamisessa ja toiminnassa tulee toteuttaa teholtaan vähintään arviointiselostuksessa mainitut ja arvioinneissa käytetyt haittojen lieventämis- ja torjuntatoimet, sekä laatia yksityiskohtainen pölynhallintasuunnitelma. Myös pölyvaikutusten seuranta tulee toteuttaa esitetystä laajuudessa.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että Lohjan ilmanlaadun seuranta-asema sijaitsee hankealueelta lounaaseen, ei kaakossa kuten on todettu arviointiselostuksessa.

Tärinävaikutukset

Arviointiselostuksen mukaan hankkeen rakentamisesta ja toiminnasta aiheutuvan tärinän vaikutukset on arvioitu maaperätietojen sekä hankealueen ja häiriintyvien kohteiden etäisyyden sekä rakentamistoimenpiteiden arvioidujen tärinäpäästöjen perusteella. Koska lähimmät häiriintyvät kohteet sijaitsevat pääsääntöisesti tärinän ja runkomelun leviämisen kannalta kaukana hankealueesta, ei tärinästä ollut arviointiselostuksen mukaan tarpeen tehdä tässä vaiheessa tarkempia selvityksiä. Selostuksessa kuitenkin tuotiin esille, että rakentamiseen liittyvien louhintaräjätysten aiheuttamasta tärinästä tulee toteuttaa

tarkempi arviointi, kun rakentamisen suunnitelmat tarkentuvat. Yhteysviranomaisen pitää laadittua arviota tärinän ja runkomelun osalta riittävänä. On kuitenkin tärkeää, että louhintaräjähdytysten aiheuttamaa tärinää arvioidaan ja seurataan riittävästi rakentamisen aikana. Varsinaisen toiminnan aikana ei synny toiminta-alueen ympäristöön leviävää tärinää, joten sen selvittäminen ei ole tarpeen.

Arviointiselostuksen mukaan tärinästä tai runkomelusta ei aiheudu merkittävää haittaa. Myöskään vaihtoehtojen VE 1 ja VE 2 välillä ei ole merkittäviä eroja. Johtopäätöstä voidaan pitää oikeana esitettyjen tietojen perusteella. On kuitenkin syytä muistaa, että arvioinnissa ei huomioitu räjähtysten aiheuttamaa tärinää tai runkomelua. Vaihtoehtojen välinen ero ei todennäköisesti kasva räjähtysten myötä. Sen sijaan niiden vaikutus lähialueen asukkaisiin nousee jonkin verran esitettyyn arvioon nähden.

Liikennevaikutukset

Arviointiselostuksen mukaan hankkeen rakentamisen aikaiset vaikutukset muodostuvat pääasiassa rakentamiseen liittyvästä raskaasta liikenteestä sekä rakennustyömaan työntekijöiden henkilöliikenteestä. Toimintavaiheessa liikennettä syntyy datakeskuksen työntekijöiden työmatkaliikenteestä sekä toimintaan liittyvästä raskaasta liikenteestä eli varavoimageraattoreiden polttoainekuljetuksista ja muusta datakeskuksen huolto liikenteestä.

Arviointiselostuksessa on kuvattu hankkeen rakentamisen ja toiminnan aikaiset liikennemäärät sekä niiden vaikutukset läheisille liikenneväylille ja kuvattu hankkeen yhtyminen valtion liikenneverkkoon, kuten yhteysviranomaisen edellytti ohjelmalausunnossa. Myös poikkeusolojen liikenneyhteydet on kuvattu.

Seututien 110 (Vanha Turuntie) liikennemäärä kasvaa hankkeen toteuttamisen seurauksena rakennusvaiheessa noin 102 % ja toimintavaiheessa noin 51 % verrattuna vuoteen 2022. Tiehen kohdistuva liikennemäärän kasvu on arvioitu merkittäväksi, mutta todeten, että seututien 110 kapasiteetti riittää vastaanottamaan liikennemäärän kasvun, eikä liikenteen lisäyksestä arvioida aiheutuvan merkittäviä haitallisia vaikutuksia. Kokonaisuudessaan sekä hankkeen rakennusaikaiset että toiminnan aikaiset liikenteelliset vaikutukset on arvioitu vähäisiksi kielteisiksi. Eri toteutusvaihtoehdoilla ei arvioida olevan eroa vaikutusten merkittävyudessa. Yhteysviranomaisen katsoo, että johtopäätös hankkeen toiminnan aikaisten liikennevaikutusten merkittävydestä on oikeansuuntainen. Rakentamisen aikaisen liikennemäärän kaksinkertaistuessa liikenteellisiä vaikutuksia ei kuitenkaan voida pitää vähäisinä.

Seututiellä 110 ei ole kevyen liikenteen väylää hankealueen kohdalla. Hankkeesta ei kuitenkaan arvioida aiheutuvan haittaa seututien 110

liikenneturvallisuudelle, mutta tätä ei ole juuri perusteltu. Yhteysviranomaisen katsoo, että vaikutuksia seututien 110 liikenneturvallisuuteen olisi tullut arvioida tarkemmin, ja perustella, miten on päädytty arvioituun lopputulokseen.

Arviointiselostuksen mukaan seututien 110 nopeusrajoitus on hankealueen lähiympäristössä 60 km/h. Yhteysviranomaisen huomauttaa nopeusrajoituksen olevan 80 km/h. Uudenmaan ELY-keskus on toimivaltaisena viranomaisena alentamassa mm. hankealueen kohdalla tien nopeusrajoitusta 70:een km/h. Päätös nopeusrajoituksen alentamisesta on tehty 29.5.2024. Yhteysviranomaisen toteaa lisäksi, että Vihdin kunnassa on vireillä asemakaavamuutos seututien 110 muuttamisesta kaduksi. Kaavamuutoksen alue ulottuu Vihdin ja Lohjan rajalta valtatielle 2.

Hankealueen hulevesiä on suunniteltu johdettavaksi valtatie 1 ja seututien 110 ali. Hulevesien johtamisesta teiden sivuojiin tulee sopia erikseen Uudenmaan ELY-keskuksen Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualueen kanssa. Maanteiden kuivatusjärjestelmä on tarkoitettu ja mitoitettu vain liikenneväylän kuivatukseen eikä sivuojiin voi lähtökohtaisesti johtaa kuivatusvesiä. Hulevedet eivät myöskään saa lisätä väylien alittaviin rumpuihin kohdistuvaa kuormitusta. Hulevesien hallinnan suunnittelussa tulee huomioida Väyläviraston ohje Teiden ja ratojen kuivatuksen suunnittelu (VO 93/2023). Mahdollisista maantien ali toteutettavista vesien johtamisen toimenpiteistä, kuten rumpujen suurentamisesta, aiheutuvat kustannukset tulevat hankkeesta vastaavan kustannettavaksi.

Hankealue sijaitsee lähellä valtatie 1 (Turunväylä), joka on yksi Suomen tärkeimmistä tieliikenneväylistä. Hankkeen maanrakennustöiden suunnittelussa tulee varmistua siitä, että väylälle ei aiheudu haittaa. Tiealueiden välittömässä läheisyydessä tehtävät louhinnat, täytöt sekä muut toimenpiteet tulee suunnitella ja toteuttaa siten, että tien vakaudelle, rakenteille, kunnolle ja kunnossapidolle ei aiheudu riskejä. Maanrakennustöiden seurauksena stabiliteetin muutokset, painuminen, pohjavesi ja tärinä voivat aiheuttaa vaikutuksia väyliin. Seuraavissa suunnitteluvaiheissa väyläalueilla sekä niiden rajalla ja läheisyydessä tehtäville toimenpiteille ja rakenteille on laadittava suunnitelmat, joissa huomioidaan väyläalueet. Rakentamisessa on otettava huomioon suunnitteluun ja rakentamiseen liittyvä ohjeistus. Erityisesti maa-, pohja- ja kalliorakentamiseen liittyvistä töistä on laadittava ohjeiden mukaiset suunnitelmat ja ne on hyväksyttävä väyläviranomaisella. Väyläviranomaisen voi asettaa ehtoja, esim. tie- ja pohjarakenteiden tarkkailuvelvoitteita toteutuksen ajaksi ja tarvittaessa myös rakentamisen jälkeen.

Luontovaikutukset

Hankkeen merkittävimmät luontovaikutukset syntyvät hankkeen rakentamisen seurauksena, kun alue otetaan asemakaavan mukaiseen käyttöön ja osittain luonnollinen ympäristö muuttuu rakennetuksi ympäristöksi. Luontoon kohdistuvat vaikutukset on arvioitu vähäisiksi kielteisiksi lukuun ottamatta vaikutuksia menetettäviin luontotyypeihin, jotka on arvioitu kohtalaisiksi kielteisiksi, kun alueelta poistetaan noin 31 hehtaaria metsää. Yhteysviranomaisen katsoo, että luontovaikutusten arviointi on tehty asianmukaisesti. Arviointi on toteutettu huomioiden yhteysviranomaisen arviointiohjelmalausunnossa esiin nostetut seikat, ja arvioinnissa on otettu riittävällä tarkkuudella huomioon eläimistö, kasvillisuus, luontotyypit, suojelukohteet sekä ekologiset yhteydet. Yhteysviranomaisen kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että esimerkiksi lepakoiden osalta hankkeen aiheuttama visuaalinen häiriö on arvioitu väliaikaiseksi, vaikka hanke on pysyvä.

Suurin osa hankealueesta sijaitsee Siuntionjoen Natura 2000 -alueen valuma-alueella. Siuntionjoen Natura-alueeseen ei ole arvioitu kohdistuvan merkittäviä vaikutuksia ottaen huomioon esitetyt lieventämistoimenpiteet. Lisäksi etäisyyttä hankealueelta Natura-alueelle on yli 16 km. Yhteysviranomaisen yhtyy arvioinnin johtopäätökseen.

Hankealueen länsipuolella sijaitsee maakunnallisesti merkittävä lähteikkö, johon ei arvioida kohdistuvan merkittäviä haitallisia vaikutuksia. Arviointiselostuksen mukaan hankealueen länsiosa jätetään rakentamatta, jolloin etäisyys lähteikköön kasvaa. Lähteikön ympärille jää suojavyöhyke, ja lähteikkö pyritään säilyttämään mahdollisimman luonnontilaisena. Arviointiselostuksessa on esitetty lukuisia rakentamiseen liittyviä toimenpiteitä, joilla pyritään ehkäisemään lähteikköön kohdistuvia vaikutuksia. Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeen vesitaloudelliset vaikutukset lähteikköön on arvioitu asianmukaisesti, ja esitetyt lieventämistoimenpiteet ovat riittäviä.

Uudenmaan ELY-keskus katsoi 22.8.2023 antamassaan lausunnossa, että suunniteltu datakeskushanke voi muuttaa maakunnallisesti arvokkaan lähteikön luontaista vesitaloutta, ja edellytti datakeskukselle haettavan vesilain mukaista poikkeusta lähteen luonnontilan vaarantamiskiellosta. Lausunnon antamisen jälkeen tiedot lähteikön muodostumisalueesta tarkentuivat ja hankkeen suunnitelmat muuttuivat. Lähteikön tarkennetun valuma-alerajauksen sekä hankkeesta vastaavan esittämien suunnitelmien sekä haitallisten vaikutusten lieventämistoimenpiteiden perusteella ELY-keskus tarkasteli asiaa uudelleen. ELY-keskus katsoi 8.3.2024 antamassaan lausunnossa, että lähteikön muodostumisaluetta koskevien selvitysten, hankkeen muuttuneiden suunnitelmien ja asemakaavassa rakennuslupahakemukselle ja sen hulevesisuunnitelmalle asetettujen vaatimusten perusteella hanke voidaan toteuttaa

vaarantamatta lähteikön luonnontilaa. Näin ollen hankkeelle ei tarvitse hakea vesilain mukaista lupaa lähteen vaarantamiskiellosta.

Hankealueella esiintyy erittäin uhanalaista lahkaviosammalta. Uudenmaan ELY-keskus on todennut 15.5.2024 hankkeesta vastaavalle antamassaan lausunnossa, että lahkaviosammalten osalta on tarkasteltava luonnonsuojelulain mukaista poikkeuslupan tarvetta lajin rauhoitussäännöksistä. Hankkeesta vastaavaa on ohjeistettu hakemaan poikkeuslupaa Uudenmaan ELY-keskuksesta.

Hankkeesta vastaavan on tarkoitus selvittää mahdollisuutta kompensoida hankkeen aiheuttama luontohaitta luonnonsuojelulain mukaisena kompensointina. Aikataulusyistä luonnonsuojelulain mukainen ekologinen kompensointi ei ole mahdollista. Arviointiselostuksessa ei ole kuvattu kompensointi toteuttamissuunnitelmaa, joten sitä ei ole mahdollista arvioida. Yhteysviranomaisen kuitenkin kannustaa hankkeesta vastaavaa toteuttamaan ekologisen kompensointi luonnonsuojelulain mukaisen kompensointi periaatteita noudattaen ja laskemaan menetetyt luonnonarvohehtaarit. Hävitettävältä alueelta on syytä arvioida sen ekologinen tila ennen rakentamisen aloittamista erityisillä kompensointi laadittavilla mittareilla. Näiden ekologisen tilan arviointi kehitettyjen mittareiden on tarkoitus valmistua kevään 2024 aikana.

Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön

Maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu asianmukaisesti ja riittävin menetelmin. Arvioinnissa on huomioitu kaikki alueelle tulevat rakennukset ja toiminnot yhteysviranomaisen ohjelma-lausunnossa edellyttämällä tavalla. Maisemavaikutusten arvioinnin tueksi on laadittu myös havainnekuvia. Valaistuksen lisääntyminen on huomioitu vaikutusten arvioinnissa sanallisesti.

Hankealueelta on laadittu riittävät arkeologiset selvitykset, eikä hankkeen toteutuminen aiheuta vaaraa arkeologisille kohteille.

Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen

Ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa on käsitelty liikenteen lisäyksestä aiheutuvat vaikutukset, vesi-, melu- ja ilmapäästövaikutukset sekä taloudelliset vaikutukset ja vaikutukset työpaikkojen muodostumiseen. Yhteysviranomaisen ottaa tässä perustellussa päätelmässä kantaa vain YVA-lain tarkoittamiin vaikutusarvioinnin osa-alueisiin, eli taloudellisia vaikutuksia tai vaikutuksia työpaikkojen muodostumiseen ei käsitellä.

Ihmisiin kohdistuvat liikenne-, vesi- ja ilmapäästövaikutukset on arvioitu hankkeen toteutusvaihtoehdoissa vähäisiksi kielteisiksi ja meluvaikutukset vähäisiksi-kohtalaisiksi kielteisiksi. Arviointiselostuksen mukaan liikennevaikutukset eivät aiheuta merkittäviä ihmisten elinoloihin tai

viihtyvyyteen kohdistuvia vaikutuksia hankealueen ympäristössä. Arvioinnissa on tunnistettu, että rakentamisen aikainen liikenne voi heikentää hankealueen ympäristön virkistysarvoa.

YVA-menettelyn edetessä on noussut esille asukkaiden huoli seututien 110 liikenneturvallisuudesta hankkeen rakentamisen lisätessä huomattavasti liikennettä. Tie on koettu vaaralliseksi ilman valaistusta, kevyen liikenteen väylää tai kunnollisia pientareita. Arvioinnissa ei ole perusteltu, miksi rakentamisen aikaisen liikenteen lisäyksestä on katsottu aiheutuvan vain vähäinen kielteinen vaikutus ihmisten elinoloihin liikenneturvallisuuden näkökulmasta. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että myös asukkaiden huoli on hankkeen ihmisiin kohdistuva ns. sosiaalinen vaikutus, joka tulisi arvioinnissa ottaa huomioon.

Yhteysviranomaisen pitää tärkeänä aktiivista tiedottamista ja vuoropuhelua vaikutusalueen asukkaiden kanssa hankkeen rakentamisen eri vaiheissa. Mahdollisuuksien mukaan on hyvä osoittaa yksi yhteyshenkilö, johon osalliset voivat ottaa yhteyttä, mikäli haittoja ilmenee.

Riskit ja poikkeustilaneet

Arviointiselostuksessa on käsitelty riskejä ja poikkeustilanteita vaihtoehdoittain hankkeen kaikissa vaiheissa. Kohtalaiseksi riskiksi on arvioitu sekä rakentamis- että toimintavaiheessa mahdollinen polttoainevuoto sekä rakentamisvaiheessa ympäristövaikutusten hallintaan liittyvät riskit, jotka voivat aiheutua esimerkiksi poikkeuksellisesta melu- tai pölyhaitasta. Muut riskit on arvioitu vähäisiksi.

Yhteysviranomaisen toteaa, että riskejä ja poikkeustilanteita on käsitelty arviointiselostuksessa monipuolisesti ja merkittävimmät riskit on tunnistettu. Vaikka vaihtoehdossa VE 1 hankealueella varastoidaan moninkertaisesti enemmän polttoainetta kuin vaihtoehdossa VE 2, ei vaihtoehdoilla arvioida olevan merkittäviä eroja riskien suuruudessa. Arviointiselostuksen mukaan polttoainevuotojen riskiä hallitaan polttoaineiden varastointipaikan teknisin ja toiminnallisin järjestelyin ja rakentein. Yhteysviranomaisen toteaa arvioinnin olevan oikeansuuntainen ja riittävä YVA-vaiheeseen. Datakeskuksen varavoimageneraattoreiden polttoaineiden varastointi edellyttää ympäristölupaa, jossa annetaan riittävät määräykset polttoaineen varastoinnista aiheutuvien onnettomuusriskien hallitsemiseksi.

Yhteisvaikutukset

Arviointiselostuksesta ei käy selkeästi ilmi, mitä hankkeita ja toimintoja yhteisvaikutusten arvioinnissa on käsitelty. Kappaleessa 5.5 'Yhteisvaikutukset' hankkeina on todettu vain ilmajohtoina toteutettavat

voimajohdot sekä valtatie 1. Kuitenkin vaikutuskappaleissa on tuotu esille myös toimintoja, joiden kanssa datakeskuksen aiheuttamia yhteisvaikutuksia on arvioitu, kuten hankealueen ympäristön infrastruktuurin ja työmaa-alueiden rakentaminen, uudet tieliittymät sekä sähköasema.

Arvioinnissa ei todettu merkittäviä yhteisvaikutuksia datakeskushankkeen kanssa, kun vaikutusten lieventämistoimenpiteet toteutetaan. Maiseman osalta arviointiselostuksessa on todettu, että voimajohtojen rakentamisesta aiheutuvat yhteisvaikutukset ovat lyhytaikaisia ja vähäisiä. Yhteysviranomaisen ei yhdy arvioinnin johtopäätökseen lyhytaikaisesta vaikutuksesta, koska puusto poistetaan voimajohtojen alta pysyvästi, ja voimajohdot ovat pysyvä rakenne maisemassa. Kokonaisuudessaan yhteysviranomaisen kuitenkin katsoo, että yhteisvaikutusten arviointi on ollut riittävää.

Hankkeen jatkokäsittelyssä huomioitavaa

Hanketta koskevaan lupahakemukseen on liitettävä arviointiselostus ja tämä yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä. Lupaviranomaisen on varmistettava, että perusteltu päätelmä on ajan tasalla lupa-asiaa ratkaistaessa. Hankkeesta vastaava voi tarvittaessa pyytää ennen lupa-asian vireille tuloa yhteysviranomaista esittämään näkemyksensä perustellun päätelmän ajantasaisuudesta. Ajantasaistamisen tarvetta voidaan joutua tarkastelemaan esimerkiksi, jos hanke on muuttunut tai arvioinnista on kulunut pitkä aika.

Lupaviranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä tehdä muuta siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja perustellun päätelmän. Lupapäätökseen on sisällytettävä perusteltu päätelmä, ja siinä on asianmukaisesti otettava huomioon arviointiselostusta koskevien kuulemisten tulokset. Päätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä on otettu huomioon. Lupalaissa on lisäksi tarkemmat säännökset arvioinnin huomioon ottamisesta.

Hankkeen jatkokäsittelyssä ja -suunnittelussa on muun muassa tässä päätelmässä esitetyn lisäksi huomioitava erityisesti seuraavat keskeiset asiat:

- Työmaavesien käsittelyrakenteiden on oltava valmiit ennen maanrakentamisen aloittamista.
- Lupavaiheessa valvontaviranomaiselle tulee esittää tarkempi vesistövaikutusten seurantaohjelma ja näytteenottosuunnitelma.
- Rakentamisessa tulee soveltaa Pääkaupunkiseudun työmaavesi-ohjeessa (HSY 2024) kuvattuja haitta-aineiden ja ympäristömuuttujien raja-arvoja sekä toimintaohjeita.
- Hankkeen rakentamisen aikaisia melu- ja pölyhaittoja tulee ehkäistä tarkemmalla suunnittelulla.

- Rakentamisen aikaiselle melulle tulee asettaa riittävät ohjeavot ja tarvittaessa edellyttää melumittauksien suorittamista.
- Rakentamisesta aiheutuvien pölyhaittojen hillitsemiseksi tulee laatia yksityiskohtainen pölynhallintasuunnitelma.
- Louhintaräjätysten aiheuttamaa tärinää tulee arvioida ja seurata riittävästi rakentamisen aikana.
- Arviointiselostuksessa esiin tuodut haittojen lieventämistoimenpiteet tulee toteuttaa vähintään selostuksessa esitetystä laajuudesta.

7. PERUSTELLUSTA PÄÄTELMÄSTÄ TIEDOTTAMINEN

Yhteysviranomaisen toimittama perustellun päätelmänsä sekä kopiot arviointiselostuksesta saamistaan lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle.

Perusteltu päätelmä toimitetaan tiedoksi hanketta käsitteleville viranomaisille, vaikutusalueen kunnille, maakuntien liitoille ja muille asianosaisille viranomaisille.

Perusteltu päätelmä sekä saadut lausunnot ja mielipiteet ovat nähtävillä ympäristöhallinnon verkkosivuilla osoitteessa:

www.ymparisto.fi/MicrosoftVihdinDatakeskusYVA sekä viranomaisen verkkosivuilla 30 päivän ajan osoitteessa www.ely-keskus.fi/kuulutukset/uusimaa.

8. SUORITEMAKSU, SEN MÄÄRÄYTYMINEN JA MAKSUA KOSKEVA OIKAISUMAHDOLLISUUS

Suoritemaksu on 11 000 euroa.

Yhteysviranomaisen perustellusta päätelmästä perittävä maksu on määritelty tavanomaisen hankkeen mukaisesti (14–23 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy ELY-keskusten maksuista annetun asetuksen perusteella.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että perustellusta päätelmästä perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua ELY-keskuksesta kuuden kuukauden kuluessa tämän perustellun päätelmän antamispäivästä. Linkki myyntilaskutusta koskevaan oikaisuvaatimusosoitukseen: <https://www.keha-keskus.fi/tehtavat-ja-palvelut/oikaisuvaatimus-ja-muutoksenhaku>

9. SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 19 ja 23 §

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 4 §

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §

Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullista suoritteista vuonna 2024 (1215/2023) 2 §.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Reetta Suni ja ratkaissut ylitarkastaja Erika Heikkinen.

Tämä asiakirja UUELY/6719/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument
UUELY/6719/2023 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Suni Reetta 05.06.2024 11:20
Ratkaisija Heikkinen Erika 05.06.2024 11:23